

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodi každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNÝANSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Prvý počiatok.

Barón Bánffy.

Ludí najlepšie poznáme vtedy, keď pozorujeme ich držanie sa v ťažkej dobe, keď sprevádzame s pozornosťou skutky ich, ktoré vykonali v dobe navštívenia; vtedy sa ukáže každý človek v pravom svetle, každý ukáže pravú stránku svojho charakteru, svojho rázu, vtedy môžeme každému človeku najlepšie do hĺbín jeho srdca nazrieť.

Takúto ťažkú dobu žije teraz naša vláda a hlavne na čele jej stojací ministerský predseda barón Bánffy. Túto ťažkú dobu zapríčinily mu rozorvané pomery v Rakúsku a čo je ich vplyvom že nevieme nijak uzavrieť colno-kupeckú smluvu s Rakúskom.

V minulom čísle sme boli bližšie opísali príčiny, pre ktoré je rakúska ríšska rada práce neschopnou, tie tu nejdeme opakovat'. Teraz v krátkosti rozpovieme tie ťažkosti, ktoré následkom rakúskych pomerov zaľahly aj na našu uhorskú vládu.

Všeobecne známa vec je, že si náš dobrotivý staručký kráľ žiada, aby dve polovice monarchie žily aj naďalej čo spoločné colné územie, on nechce vidieť monarchiu rozdelenú na dve colné územia, lebo tým sa spolupatričnosť oslabuje, otrasuje. Túto žiadosť kráľa chcú obe vlády splniť, nielen preto že si to kráľ žiada, lež aj preto, že je nateraz spoločné colné územie pre obe polovice monarchie najvýhodnejšie. U nás predlohami pohujúčich sa na uzavretie colno-kupeckej smluvy, nestoja žiadne prekážky v ceste, náš snem je hotový smluvu túto bárskeďy pojednávať a isté je, že ju veľkou väčšinou aj prijme. Samo sebou sa rozumie, že náš snem len takú smluvu prijme, ktorá zavaruje a chráni záujmy Uhorska. Ostatne inakšiu smluvu sa vláda ani neopováži snemu predložiť, lebo veď členovia našej vlády sú najprv dobrí vlastenci, ktorí nadovšetko hľadia na to, aby pre vlast našu čím viac výhod vymohli.

Tým väčšie ťažkosti stoja v ceste ale pojednávaniu smluvy v Rakúsku. Tam parlament nechce nič ani počuť o colno-kupeckej smluve; nie preto, žeby vyslanci snád' upodozrievali vládu, že záujmy Rakúska zapredala Uhorsku, lež nechcú prijať smluvu z vedľajších cieľov. Rakúska vláda by ale tiež rada, aby smluva bola prijatá z čiastky preto, že tým splní vôľu panovníka, z čiastky preto, že to leží v záujme Rakúska. A ponevác si nevie dať rady s ríšskou radou, usiluje sa uhorskú vládu nakloniť k tomu, aby popustila z jej stanoviska.

Stanovisko našej vlády je nasledujúce. Rakúska ríšska rada buď prijme do konca tohoto

roku colno-kupeckú smluvu a vtedy sa podrží spoločné colné územie, buď nie a v tom páde Uhorsko zariadi samostatné colné územie a čo samostatní uzavreme kupeckú smluvu s Rakúskom, jako s ktoroukoľvek inou krajinou. Tohoto posledného sa rakúska vláda veľmi bojí. Uznáme, že všetko možné podujala, aby kapacitovala ríšsku radu, ale všetko bolo daromné. Nemci nechcú popustiť.

Rakúska vláda, ponevác si nevie dať rady s ríšskou radou, poprosila našu vládu, aby sa radili, čo robiť.

Členovia obúch vlád zasadli k porade v sobotu a v nedeľu. A zasedania nevedeli k cieľu, ministri sa rozišli bez toho, aby sa boli vedeli na niečom ustáliť, na niečom dohodnúť. Že sa nevedeli na ničom dohodnúť, tomu sa my Uhria len tešíme, asíce preto, že pri tejto porade ministerský predseda barón Bánffy mužne a vážne bránil záujmy Uhorska.

Dľa zpráv preniklých do verejnosti, rakúska vláda žiadala, aby barón Bánffy privolil buď k tomu, žeby colno-kupecká smluva v Rakúsku cisárskym nariadením bola do života uvedená, buď aby prijal ďalšie provisorium, — dočasný stav, — na dlhší čas, prípadne do roku 1903. Barón Bánffy neprivolil ani k jednej z týchto dvoch požiadavôk. K tomu, aby bola v Rakúsku colno-kupecká smluva cisárskym nariadením do života uvedená neprivolil preto, lebo 12-ty zákon z roku 1867-ho nariaďuje, že tie zákony, ktoré sa pohujú na vyrovnanie, musia byť konštitucionálne a parlamentom prijaté. Cisárske nariadenie nenie konštitucionálna parlamentárna cesta, ktorú zákon vyžaduje a tak vláda nemôže k tomu privoliť, nemôže odhliadnuť od zákona. K predĺženiu provisoriuma, dočasného stavu, tiež neprivolil barón Bánffy, lebo koncom minulého roku, keď sa pojednával návrh zákona o provisoriume, dal slovo, že vláda neprivolí k ďalšiemu provisoriumu.

Barón Bánffy neohrozene stál na zákonitej ceste voči požiadavkám rakúskej vlády. Nenastrášily ho kriky všetkých rakúskych časopisov, ktoré jednohlasne kričaly, že jedine Bánffy je na príčine, že sa colno-kupecká smluva nevie previesť. Jednohlasne kričia, že Bánffy musí zaďakovať, jak nepopustí. Hľa, ten tak veľmi osočovaný Bánffy dokázal, že je mužom pevným, ktorý do posledného dychu bráni a chráni záujmy svojej vlasti. Bánffy sa nestará o to, či prípadne padne alebo nie, jemu ide iba o to, aby slúžil dobru svojej vlasti.

Nateraz niet nenávidenejšieho človeka v Rakúsku, než je náš ministerský predseda barón Bánffy, asíce preto, že nechce Rakúšanom popu-

stif, a v Uhorsku zase niet človeka, na ktorého by sme s väčšou obľubou hľadeli, než je barón Bánffy, asíce preto, že tak mužne zastáva záujmy Uhorska.

Hľa, v týchto krušných dňoch, v týchto dňoch navštívenia dokázal barón Bánffy, že je skutočne mužom, ktorý má jak rozum, tak aj srdce na svojom mieste. Nedá sa z pravej cesty zvieť ani hrozbami ani prosbami.

Nech mu dobrotiví Pán Boh udelí dostatočnej sily, aby aj naďalej mohol tak neohrozene brániť záujmy vlasti našej.

Slovo k rodákom.

Pekná a chvály hodná je každá námaha o osvetu. S radosťou podávame zpravu zavše o snahách k účelu tomuto namerených, lebo veď aj našim najsvätejším cieľom je na osvietení, sošľachtení ľudu nášho slovenského pracovať. K takémuto cieľu smerujúce každé účinkovanie nám je vítaným a my vďačne za spojencov prijímeme všetkých, ktorí na podobnom poli spolu s nami pracujú. Len nech je cieľ pravý a úprimný, stajný, jednaký: — osveta totiž a vzdelanosť.

Malo by to síce byť zbytočným, lebo veď sa to má samo sebou rozumieť, no nútení sme v pomeroch dnešných pripomenúť a to dôrazne i to, že osveta a vzdelanosť táto nesmie byť inakšia, ako národno-vlastenecká. Je to životná, neodpuštitelná požiadavka.

Zapotrebne sme držali toto pripomenúť z príležitosti zasadania dvoch slovenských spoločností v Turčianskom Sv. Martine, zejména Živeny a Musejnej spoločnosti slovenskej. Tešili by sme sa — a to srdečne a vrúcne, keby dva tieto spolky skutočne a v pravom smysle slova slovenskými boli, lebo veď by boli obydva povolané a potom i uspôsobilé k tomu, aby medzi boдрým, života a vývinu schopným ľuďom našim osvetu a vzdelanosť rozširovaly. Musely by ale byť opravdove bezpodmienečne čisto slovenskými, jasnejšie povedané uhorsko-slovenskými. Korene stromu tohoto len v území spoločnej matky vlasti smely by sa rozprestierali a aj ratolesti jeho — ovocianosné ratolesti tiež len v medziach vlasti smely by sa rozkladali. Veď zem, úrodná zem vlasti dá miesto i potravu koreňom vďačne, i počasie prajným je pre výrostky národnostné pravda v zákonných a potrebných medziach vlastenectva.

Príklad máme zrejmý, a udalosť je istým dôkazom. Sväto-martinskej Musejnej spoločnosti dala štátna rada 300 zlatovú podporu. Pekný to začiatok, tým viac, že je on významným *predavkom*. Rodáci naši, ktorí podnes ešte v Turčianskom Sv. Martine rodné spasenie hľadajú,

ktorí v onej chybnéj a bludnej mienke žijú, že slovenskosť iba len na nivách turčianskych najst možno: ľahko sa môžu presvedčiť o protive. Vec je jednoduchá, snadá. Nech len opustia prázdne, bezzákladné rojčenie; nech zanechajú snivé a klamné blúznenie a stanú si na jedine mravné a úspešné stanovisko zákona; nech vrátia sa k onej ohromnej väčšine Slovákov vlastenecko-národných a nájdú v svojom podtatranskom kraji onú zasľúbenú zem, po ktorej túžili a ktorú — nezbedne zavedení — pre blízkosť jej tak dlho nevideli.

Odbojný, výstredný dieťa rozumný rodič trestať musí: trest tiež je prostriedkom výchovy. No dobrý rodič i oproti nezbednému dieťaťu rodičovsky sa chová. Podpornú svoju ruku nesníme s neho, lebo veď mu je a zostane dieťaťom.

Nie odmenením zásluhy, nie uznaním oprávnenosti snáh výstredných je štátna podpora Musejnej spoločnosti sväto-martinskej udelená: lež len dôkazom starostlivosti rodičovskej o budúcnosť snáh len dobrozdajne pobludilého dieťaťa.

My srdečne vítame krásny začiatok tento pre budúcnosť ľudu nášho tak významný, lebo presvedčení sme, že za takýmto blahonosným krokom nasledovať budú iné ešte mnohé a *ufáme sa, že činom týmto otvorila sa už raz oči i tým, ktorí doposiaľ po mýlnych cestách kráčali.*

Rodáci moji, čas je už tu; — doba prajne výhodná. Zazeňte veškerú zášť, vypúďte všetky nedorozumenia a prihláste sa všetci svorne a vzájomne k jednotnému národu, ktorého jednotnými členami ste dľa zákona a práva, postavte sa úprimne a nezvratne na stanovisko zásady jednotného štátu uhorského a všetky vaše snahy, ciele i zámery nech v tejto zásade sa započínajú i končia. Nehľadajte blaho mimo vlasti; sdrúžte sa v nerozlučný celok s bratmi rozličných národností v národe na území koruny sv.-štetfanskej, a zasvieti slnko túženej shody k spoločnému blahu.

Toto je oná dobrá a pravá cesta, po ktorej kráčať nám nutno. Toto je jediný prostriedok a spôsob, akým slušne, správne a osožne napredovať nám možno. A toto je naša najsvätejšia povinnosť v oči vlasti a národa. Uznanie viny je polovica polepšenia. Zpupnosť a falosný stud nech nás neodstraší od uznania. A potom obznámme sa s novou spasonosnou cestou; kráčajme po nej rázno a rezko; plníme svoje veškeré povinnosti a slnko bratskej lásky bude nás sprevádzať na spoločnej ceste.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Nové železničné ministerium. Časopis „Alkotmány“ priniesol najnovšie zprávu, že terajšie ministerium obchodu bude najbližšie rozdelené asice na ministerstvo obchodu a na ministerstvo železníc. Menovaný časopis už aj udal meno nového železničiarkeho ministra, asice ministrom týmto bude vraj Ernest Hollán, feldmaršallaj-tinant na odpočinku.

Úradne sdeľuje sa, že táto zpráva „Alkotmányu“, nemá žiadneho základu, inými slovami povedané, že ne-bude postavené žiadne nové ministerstvo.

Zostrenie dozerania fabrík. Minister obchodu z tej príležitosti, že sa v Budapešti pri stavbách udalo viac nešťastí, vydal prísne nariadenie. Minister sa v tomto nariadení neobmedzil len na prekazenie nešťastí pri stavbách, lež bral do ohľadu aj rozličné fabríky a aj tu nariadil prísnejší dozor. Často sa stalo, že s prehliadnutím fabrík poverení členovia o tomto vopred upo-vedomili patričné fabríky; toto minister zakázal čo naj-prísnejšie.

Minister nariadil priemyselným vrehnostám, aby prehliadku fabrík, zvlášte čo sa týče zdravotných ohľadov a bezpečnosti, čím najzákladnejšie prevádzaly a o tom, čo skúsily, ministromi podaly zprávu. Minister preto vydal takéto prísne nariadenie, lebo sa udaly pády, že prehliadači fabrík našli všetko v najlepšom poriadku a hneď nato udaly sa nešťastia, ktoré by sa neboly udaly keby sa prehliadka bola svedomitejšie previedla.

Politické rozporenie. Politická obloha sa ešte vždy nevyčistila. Barón Báuffy a minister financií meškali v sobotu a v nedeľu vo Viedni a tam sa radili s rakúskymi ministromi. Porada táto ale skončila sa bez výsledku, lebo náš ministerský predseda nechcel privoliť k tomu, čo žiadali od neho rakúski ministromi. Náš ministerský predseda stál na stanovisku zákona a od toho stanoviska nechcel popustiť ani na piad, následkom toho sa porada rozišla bez výsledku. Gróf Goluchowski minister zahraničia odcestoval do Ischlu ku kráľovi, aby mu rozpovedal priebeh porady.

Ztreštenosť. V Ružomberku udal sa odsúdenia hodný prípad. Vlasteneckí občania mesta vydržovali zábavku a keď sa večer vrátili z výletu domov, niekoľko mladíkov spievalo si hymnu a iné vlastenecké piesne. Toto sa nepáčilo niektorým prepiatcom ružomerským, ktorí nádvakami obsypali spievajúcich, ba udajne tak ďaleko sa zabudli, že strhli aj uhorskú trikolóru a do blata ju hodili.

Vrehnosť dala polapať ztreštencov a vsadila ich do chládka, aby im tam rozhorúčená krv trochu ochladila. Vyšetovanie je zavedené.

Nad týmto pádom musíme sa skutočne poboršiť. Hľa kam vedie prepiata ztreštenosť panslavská.

Anglicko a Rusko. Tieto dve obrovské državy závistlivo hľadajú na seba. Anglicku sa hlavne neľúbí, že Rusko tak veľmi napreduje v Asii a že mu Čínsko povoľuje o moc viac výhod než iným mocnostiam. Rusko stavia v Čínsku železnice, čím ohrozuje záujmy Anglicka v Čínsku. Anglická vláda nehľadí nečinne na toto rozprestieranie sa Ruska v Číne, a ministersky predseda, keď posledne hovoril o čínskych železniciach, osvedčil sa, že jak čínska vláda povolí Rusku viac práv, než iným vládam, to by značilo veľkú urážku pre Anglicko a proti tomu chce Anglicko všemožne pracovať.

Z týchto slov anglického ministerského predsedu je zrejmé, že je pomer Ruska k Anglicku veľmi napnutý, tak že môže prípadne aj vojna vypuknúť medzi týmito dvoma mocnosťami.

Španielsko-amerikánska vojna. Vyjednávania o pokoj viedly k cieľu. Pokoj bude najbližšie uzavrený, a tým prestane byť ostrov Kuba poddaným Španielsku.

Nedeľné rozmluvy.

Učiteľ Lieskovský práve vtedy vstúpil do Tomských, keď tento z novin čítal tam shomaždeným obyvateľom obce Podhoria.

— Pochválen Ježiš — pozdravil vstúpivší učiteľ shromaždených — jako vidím ste práve v pilnej práci. Či vás nemýlim? Jak áno, tak radšej idem o jedon dom ďalej.

Návšteva učiteľova trochu prekvapila shromaždených a priamo povedano, ani sa jej veľmi netešili. Návšteva učiteľova preto prekvapila shromaždených, lebo Tomský bol hlavným agitátorom socialistov a teraz tiež tuho presvedčoval shromaždených o zásadách socializmu. Tomský ale neprišiel do zmätku objavením sa učiteľa, lež ponukol ho, aby sa mu ľúbilo sadnúť, a s tým pokračoval v prednáške:

— Vidíte bratia moji, veľké kapitále sú tá zkaža, ktorá nás utláča, ktorá zmaruje námahy naše, ktorá nám odoberá chlieb z úst.

— Ano, veľké kapitále, nesprávne nadobudnuté veľké kapitále, nás utláčajú, dosvedčoval Horský čižmarsky majster.

— Nuž a prečo že voláte kapitále nesprávne nadobudnutými? spýtal sa učiteľ.

Všetci sa pozreli na učiteľa, ktorý mal dost smelosti shromaždeným túto otázku predložiť. Tomský hneď z tejto jedinej otázky šípil, že učiteľ není socialista a že pravde podobne preto prišiel sem, aby prekazil jeho účinkovanie. V Tomskom sa zobudila hrdosť vodcu a hneď si začal natom lámať hlavu, jako dokáže svoju vedu tomuto sem nikým nevolanému hostovi.

— Nesprávnosť odtiaľ pochádza — hovoril — že robotníci pracujú a osoh do vrecka strčia prácu dávajúci; robotníci sa namáhajú a choseň prípadne zamestnávateľom; robotníci sú úbohí, chudobní ľudia a zamestnávateľia bohatnú z krvopotnej práce robotníkov.

— To je pravda — odpovedal učiteľ Lieskovský — lenže je to tak, že tomu sú neni na príčine kapitalisti, lež tie okolnosti, ktoré tento neblahý stav zapríčinily.

— Keď pán učiteľ uznáva, že veľký kapitál je neblahý stav, tak ženie na náš mlyn vodu, tak je aj on našim človekom.

— Horkýže našim — skočil rečníkovi do reči Tomský — či ste nepočuli, že pán učiteľ tvrdí, že terajší stav zapríčinily iné okolnosti.

— Pravdaže iné okolnosti, odpovedal učiteľ — veď ľudskú prácu nahrádzajúce stroje nevynašli kapitalisti, lež následkom vynajdenia rozličných strojov dostaly sa veľké kapitále do jednej ruky. A stroje povstali následkom pokroku ľudského rozumu.

— Čoby bol zhorel, kto prvý stroj vynašiel — odpovedal čízmár Horský.

— Keby bol ten zhorel, kto prvý stroj vynašiel, tak by ste milí spoluobčania tu nesedeli čo slobodní občania a nečítali by ste noviny — poučil čízmára učiteľ.

— Čo stojí taký pokrok, ktorý človekovi odníma každodenný chlieb — zamiešal sa do reči stolár Zábojský.

— Nebantujte ľudkovia pokrok, ten musel prísť a príde aj ďalej. Pokrok je spolusrastený s myšlienkou stvorenia, spolu je srastený s človečenstvom, jestli vám je ľubo, nuž vám to bližšie vysvetlím.

— Vieme my to dobre — odpovedal nahnevaný Tomský, ostatní ale prosili učiteľa, aby len hovoril.

— Za prastarých časov, ľudkovia dobrí, nepestovali a neshotovali plodiny a predmety tým cieľom, aby s nimi kupčili, aby ich predávali, lež len pre domácu potrebu. Rybár lapil len toľko rýb, koľko potreboval na istý čas pre seba a pre svoju rodinu; lovec toľko zveriny ulovil, koľko potreboval; roľník toľko zeme obrobil, že sa mu toľko urodilo, čo potreboval pre domácnosť. A teraz si predstavte, že rybár jie vždy len ryby, lovec len zverinu a roľník len poľné plodiny, či časom nezunovali túto jednotvarnú ztravu? Veru zunovali. A následkom toho čo bolo? To, že lovec začaral ulovenú divinu za ryby alebo poľné plodiny; tomuto sa tešil jak rybár, tak aj roľník, lebo takto aj oni prišli k rozmanitejšej ztrave. A hľa takto povstalo, prvé kupectvo *zamieňanie tovaru*. Toto zamieňanie článkov za starodávna neprevádzovali ľudia zo ziskuchtivosti, lež z potreby.

Lebo pozorujme len ďalej. Na roľníka, ktorý pracoval v slobodnom poli, hial sa dážď — nemal sa kam ukryť. Dážď ani najmieň nebol príjemný jeho nahému telu — a keď prišli búrky a víchre? čo prirodzenejšie, než že prišiel na tú myšlienku, aby si telo nejakým odevom chránil proti nerestiam počasia. Najsamprv len lovec pokrýval telo svoje, asíce kožkami ulovenej zveriny; roľník ale tiež chcel mať bundu a ponevác nevedel zver loviť, obrátil sa na lovea. Následkom tohoto

lovec bol prinútený viac zveriny uloviť, aby mohol dať aj roľníkovi bundu; roľník zase prinútený bol väčší kus zeme obrobiť, aby z úrody dal istú čiastku lovecovi za bundu. Takto sa rozmnožily potreby človeka. A čím ďalej, tým viac sa množily tieto potreby a tým viac sa vyvíjalo kupectvo zamieňaním predmetov.

A jako ustálili za starodávna cenu jednotlivých článkov?

Toto sa dá najľahšie príkladom vysvetliť. Myslíme si, že zijeme v tom čase, keď tovar za tovar zamieňali.

Tkáč natkal 20 rýfov plátna, ktoré nepotrebuje; krajčír ušil kabát, ktorý nenosí. Dajme tomu, že tkáč potrebuje kabát, a krajčír plátno, tak si títo dvaja svoj tovar zamenia v tom domnení, že 20 rýfov plátna toľko stojí, čo jeden kabát.

Práve takým spôsobom zadováži si tkáč aj iný tovar; 20 rýfov plátna dá za jeden stôl, iných 20 rýfov za 100 funtov chleba, 20 rýfov za 20 centov uhlia atď.

Tieto predmety sú všetky veľmi rozdielne, ale všetky sú shotovené zo surovej látky a všetky sú užitočné. Toto umožňuje zamieňanie ich.

— Však ženičky aj teraz dajú ošietku kukurice za kus mádu — ozval sa Kulčár.

— Nuž a či aj vy kolkorázi nenesiete vrece jačmeňa krémárovi za víno a pálenku? — podotknul Miško Straka.

— K tým predmetom, ktoré som pripomenul — pokračoval učiteľ — látku poskytnul pomocou prírody pán Boh, asíce látku na kabát dala ovca, drevo na stôl strom, múku na chlieb zem, a uhlie dáva vnútro zeme. Látky tieto užitočnými robí ľudská práca. Tedy dve veci musíme do ohľadu brať: látku a ľudskú prácu.

Čo ale určí cenu ľudskej práce? Za prvé čas, behom ktorého sme nejakú prácu vyhotovili. Cena práce stojí v rovnom pomere s časom, inými slovami povedané, čím dlhší čas potrebujeme k shotoveniu nejakej práce, tým väčšiu cenu má tento predmet.

Jestli že krajčír ušije kabát za 14 hodín, tkáč ale potrebuje 30 hodín k utkaniu 20 rýfov plátna, tak pri zamenení svojich výrobkov tkáč utratil, lebo jeho práca viac stojí, než tkáčova práca. Len čas sám ale nemôže byť mierou ceny, jako to aj z nasledujúceho príkladu uvidíme. Drevorubač porúbe za 10 hodín siabu dreva, za ten samý čas premerá inžinier majetok niektorého statkára. Obidvaja potrebovali tedy 10 hodín k shotoveniu svojej práce.

— Lenže inžinier vie sa s pánmi kamarátiť a tak mu lepšie platia za jeho 10 hodinovú prácu, než chudobnému rubačovi — ozval sa Peter Hajský, drevorubač.

— Tentoraz sa mýlite — prevzal slovo Tomský, ktorý sa tešil, že aj on môže dokázať svoju vedu. V tomto páde musíme do ohľadu vziať, že inžinier musel aspoň 16 rokov do školy chodiť, kým si zaopatril po-

trebné známosti, kdežto drevorubač nepotrebuje žiadne známosti k rúbaniu dreva.

— Pravdu máte Tomský — prisvedčil mu učiteľ, — veru do povahy musíme brať, jaké známosti sa vyžadujú k zhotoveniu niektorej práce, lebo to určí jej cenu. Nádenník, ktorý pri stavbe podáva murárom do ruky tehly, práve toľký čas trávi pri práci, jako murár; murárova práca je ale predsa vzácnejšia, lebo murár sa musel najprv niekoľko rokov čo učeň murárčine učiť, potom čo tovaryš dlhšie roky pracovať a iba tak sa v svojom remesle zdokonalil. Nádenník, ktorý podáva tehlu, toto všetko nepotrebuje. Tedy len tam, kde je práca a čas rovnaký, môžeme hovoriť o rovnjej cene.

Ba ani tam nie úplne, lebo jeden remeselník pracuje lepšie, druhý horšie a tak ten prvý zaslúži vždy viac, než nedbanlivý remeselník. Ale cena práce alebo nejakej veci závisí ešte aj od jednej veľmi vážnej okolnosti, asice od toho, že jaký choseň má z nej zamestnávateľ, jako ju môže upotrebiť kupec.

Keď pekáč nepotrebuje plátno, dozaista nedá za 20 rýfov plátna 100 funtov chleba, v takomto položení avšak tkáč, ktorý chlieb potrebuje, dá dozaista aj za 80 funtov chleba 20 rýfov plátna a tu sa ukázala nespravodlivosť kupectva spojeného so zamieňaním tovaru. Tato okolnosť prinútila ľudí k tomu, aby vynášali taký prostriedok, ktorý bude mať vždy rovnakú cenu a ktorý každý človek v jednej a tej samej cene prijme; a tento prostriedok je: *peniaze*.

O peniazoch budeme ale na budúcu nedeľu hovoriť.

DOPISY.

Dolný Liptov, 9. augusta.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Že i na Mníchu jest ešte nejaká dedinka, na to mnohý ani len pomysleť nemá kedy. A vidíte, tak je. Je to malá, asi 50 nie bohatých gazdov počítajúca dedinka. Na oboch koncoch dediny je po jednej studni, aj to na dolnom konci len málo chybí že tá studňa je nie na líkavskom grunte. Hromžia aj Líkavčania preto, že im martinský statok škodu robí; zase Martinčania preto, že podiel poľa dakedy tak macošsky bol robený. A tu majú občania obidvých obel pravdu.

V tejto dedinke býva najviac Kohútovcov, ba ešte aj rychtár je Kohút veľký a mocný, tak že ešte pri pasovaní volakedy aj svojho otca, brata a sestru prevládal. Všetky kohúty a šlepký musia rozhrabávať a živnosť si vyhľadávať, ako im on káže. Jest ešte v tejto dedinke kostolíček a škola, ku kostolu fary niet, ale nateraz ani ku škole učiteľa niet. Stalo sa to tak, že pán farár líkavský naložil pánu Kohútovi, aby, keď je taký veľký a mocný, vyhnal pána učiteľa na pašu, veď má vraj dost keď sme ho prezimovali. Pán rychtár povie učiteľovi: „Pán učiteľ! Teraz keď deti do školy nechodia pôjdeš (lebo spolu chodievali s koňmi na obnôcku) teraz sa niekde vypásť, aby si na zimu sily nasbíeral! A pán učiteľ použil dobrú príležitosť, hajde do Rybárpoľa, a

ani sa nenkáže do Všetehsvätých do školy. Len je teraz otázka, ak sa pánu učiteľovi tak letovisko zapáči, či nezostane tam aj na zimu?

Nové vám tak nemám čo oznámiť, len to staré, že v Choči, kde už viacerí hľadali Janošikov poklad, Martinčania sa sberajú ho vynájsť, Šťastlivú cestu!

Ondrej Mních.

BESEDNICA.

„Veliké.“

Poviedka od *Kota-Murliky*.

Žil raz malý chlapec, princ Gajdár, syn veľkého panovníka Artelana, a ten malý chlapec chcel byť rozhodne veľkým.

Žil vo veľkom paláci, vo vysokých sieňach, ale tie sa mu zdaly nízke. „Prečo, myslel, stavať chyže len do stropu? Mali by ich stavať vyše stropu. Priamo do neba.“

Keď prinášali k obedu alebo k večeri veľkú rybu, tu uvažoval: „Prečo ju pokladajú za veľkú?! Keďby sa nevmetila do tejto siene, to by bola opravdu veľká... Tak hľa veľryba! Tú skôr možno nazvať veľkou rýbou, ačkoľvek veľryba vôbec není rýbou... Ona pláva vo veľkom mori — oceáne.“

Keď ho vozievali po mori a hovorili mu: „Vidíš, jaké je veliké, brehov jeho není vidieť,“ tu si on pomyslel: „Ano. Ono zdá sa vám veľkým, preto že jeho brehov nevidieť. Keďby boly viditeľné, tu by i more bolo nám nevelikým.“

Keď býval na vysokých horách, hľadieval na nebo a stále premýšľal: „Ach! Bolo by možné učiniť tie hory ešte vyššími... vyššími... vyššími — k samému nebu.“

Na konec, ač nie rýchle, vyplnila sa žiadosť jeho, stal sa veľkým; vyrástol nad všetkých ľudí, ktorých znal, lež i to mu bolo málo.

— Čo ale, — hovorili mu — chceš byť velikánom a ukazovať sa za peniaze?

— Ano. — hovorieval, — chcel by byť velikánom nie však takým, jako vy súdíte. Vidím hviezdy, a ja by chcel k nim, aby boly pred mojima očima... a nielen hviezdy, lež ostatne i slnce, aby mi svietilo priamo do očí, a ja by tým svetlom stal sa tak veľkým, že by ma nebolo možno zmerať žiadnou mierou. Pochopujete? Ja sa bojím všetkých mier, váh i hraníc a preto by si prial vyrásť tak, aby ma nemohli nikde dosiahnuť ani odmerať.

Keď sa stal plnoletým, tu hovoril k nemu otec jeho, panovník Artelan:

— No, Gajdár, teraz si veľký a treba, aby si si našiel nevestu. Ty sedíš vysoko, preto že ríša moja je veľká. Vezmi si družinu a choď do ríše Koromandelskej k panovníkovi Badžrachánovi. Má dcéru Gudanu — krásavicu.

I putoval Gajdár s družinou do ríše Koromandelskej, uvidel Gudanu, podivil sa. Takejto krásavice ešte nikdy nevidel. I uvažoval Gajdár a súdil; kde a v čom väzí krásu Gudany? Premýšľal, premýšľal, ničoho sa však nedomyslel. Prišiel ku Gudane, klakol pred ňu a hovoril: „Prekrásna kňažna! Som bez rozumu pre tvoju podivnú obraz: i premýšľam, prečo sa mi ten obraz ľubi. Oči tvoje nie sú veľké, ale keby boly ohromné, staly by sa nestvorným, ošklivým. I čelo, i nos, i ústa

troje všetko neveľké, a predsa všetko sa mi ľúbi a nado-
všetko ľúbi sa mi tvoj priamy, hlboký a laskavý pohľad.
Kňažna Gudana! Krásavica všetkých krásavíc! Keby si
súhlasila vziať si ma za muža, potom bol by nesmierne
šťastný.“

— Princ Gajdár! — odpovedá mu Gudana, — ne-
zmerateľným môže byť len „veliké“. A tebe zdá sa len,
že môžeš byť bez miery šťastným. Chceš li byť skutočne
šťastný, poznaj čo jest „veliké“ a tak príď ku mne a
budeš mojím ženichom. Odíď, choď po šírom svete!
Hľadaj veliké, lebo po tom stále túžilo a túži srdce
tvoje.

I šiel princ Gajdár, šiel sám bez družiny svojej —
šiel hľadať po šírom svete „veliké.“

— Veliké, — myslel — je skryté v pravde. Kto
poznal pravdu, poznal veliké a srdce jeho sa nemučí,
nechveje, nebojí sa ničoho a raduje sa.

I šiel k zemským mudreom. Mnoho je ich po ší-
rom svete rozsiato, a všetcia hľadajú pravdu. Prešiel
mnoho všelijakých ciest zemských, prešiel mnoho všeli-
jakých zemí. I videl a hovoril so všelijakými mudreami,
lež nemohli mu mudrci tí ukázať to „veliké“. Hovoril o
nebeských svetoch, o nekonečnosti nebies, všehomíra,
ale v tej nekonečnosti spatroval on len hranice zemskej
múdrosť a nenašiel v nej nič „velikého“.

Jedon raz, keď šiel cestou vedúcou v neveľkú de-
dinku, vidí: stojí na tej ceste šedivý derviš, starý, pra-
starý, a hľadá na tlpu detí, ktoré sa na lúke vesele
hrajú. Popošiel Gajdár k dervišovi i začal sa dívať tiež
na tlpu a pri tom si pomyslel: „Načo ale sa to on
díva? Na malé deti?“

I tázal sa Gajdár derviša, na čo tak upjate po-
zerá?

— Na veliké, — odvetil derviš. — Veliké skryté
v malom. V malom tkvie veliké srdce, ktoré môže milo-
vať a láskovo všetko premôcť.

Usmial sa Gajdár a vzdialil sa od derviša.

— Je to blázon, — pomyslel si. — Počúval som
od zemských mudreov, že deti milujú len seba, a jako
ony milujú, nemožno žiadnou mierou premerať.

I šiel ďalej, do dedinky, kam cesta viedla.

V dedinke na samom kraji bola neveľká chatrč a
u tej chatrče sedela žena a okolo nej bol celý tucet
detí. Najstarsiemu dievčatku bolo 12 až 13 rokov. Naj-
mladšie ročné dečko držala žena na rukách. Chlapček
bol nemocný, umieral, a bledý spočíval v jej náručí.

Žena tíško plakala.

Gajdár pristúpil k nej a tázal sa:

— Je nemocný?

— Nemocný, — riekla žena, — umiera. A utierala
oči svoje šatkou, ktorou mala hlavu obviazanú.

— Je to syn tvoj? — tázal sa Gajdár.

— Syn.

— A tieto — okolo teba sú deti tvoje?

— Moje.

A všetky deti túlili sa k nej mlčky vážne klo-
pac oči.

— Prečo plačeš? riekol Gajdár. — Hlad, toľko
máš ešte detí! A tebe je jedného ľúto ...

— Keďby ich bolo nie toľko, lež desaťkrát viac,
— riekla prísne žena, — keďby ich bolo tak mnoho,
jako piesku morského ... vždycky by mi bolo žiaľom
stratiť z nich trebárs jedno, lebo by všetky milovala.

A pri tých slovách chúlily sa deti k matke a ona
ešte silnejšie zaplakala.

I odišiel od nej Gajdár a nepozoroval ani, jako
prišiel k veľkej vysokej hore, v jejž úpäť rástly vy-

soké stromy a pod jedným stromom ležal človek a druhý
sedel sklaňajúc sa nad ním.

Gajdár bol unavený a neveľmi všimnúc si toho,
spustil sa na zem a sadol si vedľa človeka.

— Je nemocný? tázal sa Gajdár človeka, ktorý
toho druhého trel.

Lež človek ničoho mu neodpovedal. Natierať prse
tomu, ktorý ležal a tíško bolestne stonal.

— Je to brat tvoj? — otázal sa znova Gajdár.

Človek sa k nemu obrátil. Prísne, upjate hľadel
naňho a pomaly, lež dôrazne riekol:

— My všetcia sme bratia ... Všetcia máme jed-
ného ota.

A znova počal hrud' nemocného človeka natierať.

Nemocný stehal tichšie a tichšie usínal. Trúci člo-
vek tíško odňal ruku s jeho prsú, pomaly sa obrátil ku
Gajdárovi a položiac prst na ústa tíško, sotva počuteľne
zašeptal:

— On usnul! Pokoj s tebou môj bratre! A potom
sedel za niekoľko minút mlčky so sklonenou hlavou.

Gajdár hľadel na jeho ztrápený, tmavý obličej, s
veľkýma, zádušnými očima, na jeho osumelé šaty,
na jeho odratý, poplácaný turbán — a pomyslel si:
„To je iste chudák a nešťastný človek.“

A tíško vyňal z pásu mešec a tíško položil ho na
ruku pri ňom sediaceho človeka. Ten však odstránil jeho
ruku a riekol:

— Nepotrebujem! ... Daj svoje zlato tomu kto
nezakúsí od almužnej núdzy a chudobu ... a kto myslí,
že si za ne kúpi predajné blaho pozemskej ...

— Ty si zaiste z tej dediny, čo ten nemocný? —
tázal sa Gajdár.

— Nie, on je z Judaje a ja — som Samaritán.
Nazyvajú ma Rabel ben Ad, a jeho Samuelom z Cha-
zrana.

Potom pomlčiac trochu, pohliadol prenikave na
Gajdára svojima čiernymi, hlbokými očima a Gajdárovi
sa zdalo, že v tých očiach svieta tiež ohen, ktorý spa-
tril v očiach detí, ktoré sa hraly na lúke. A tenže blesk
spatril v očiach ženy matky, ktorá držala na svojich
rukách umierajúceho chlapčeka, svojho syna.

Rabel nabnul sa ku Gajdárovi a počal mu tíško
vypravovať, ozerajúc sa chvilami na spiacieho Samuela.

— Pred 15 rokami keď bolo jako teraz nepriateľ-
stvo medzi Samaritánmi a židmi, prišiel on jako náčelník
s celou hromadou najatých ľudí, spálil našu dedinu, a
otea i matku moju odviedol do zajatia.

— Čo si mu učinil za to? — vykrikoval s úžasom
a hnevom Gajdár.

— Počkaj, — riekol tíško Rabel: — vyslyš a tak
súď ak máš právo súdiť ... Bolo mi tenkrát 17 ro-
kov ... bol som mladý. Krv vrela vo mne. Chcel som
sa pomstiť ... Mal som však sestru Agáriu, ktorú som
miloval viac nežli otea i matku, viac nežli všetko na
svete. Bola dobrá a krásna. Bolo jej 12 rokov. Keď Sa-
muel prepadol našu dedinu, utiekol som z nej na hory
Garazimské, a tam som sa skrýval v jaskynách. Keď
som sa po troch dňoch vrátil do našej dediny, už som
ju nenašiel. Nezbudly z nej len rozvaliny. Všetko bolo
rozbité a spálené od židov. Vzal som sestru a odviedol
som ju tiež do hôr. Prv boli sme bohatí a teraz nezbu-
dlo nám nič. Živili sme sa almužnou dobrých ľudí. Cho-
dievali sme z osady do osady a sberali dary. Otea i
matku moju predali Moabitom a oni zomreli v otroctve.
Tak uplynul rok, dva i tri. Jednej noci prepadli jaskyni
v ktorej sme sa s dvoma samaritánskymi rodinami skrý-
vali, opäť lúpežníci. Zabili skoro všetkých krom mňa
a Agárie, ktorú odviedli a predali, jako som sa potom

dozvedel, Samuelovi za otrokyňu. Vtedy prisahal som Bohu Všemohúcemu pomstiť sa, pomstiť sa za otca i matku i za nešťastnú sestru svoju. Sledoval som potajomne za Samuelom. Mnohokrát videl som, ako vyšiel zo svojho domu, lež vychádzal vždy obkľúčený družinou a súdruhmi, priateľmi a myšlienka, že mne môžu byť prekážkou že ma chytia, potrestajú, myšlienka tá zdržovala ma. Prešlo niečo času. Raz v noci, kde vo mne krev vrela túhou po pomste a ja som nevedel, kde ukojiť svoje nepriateľstvo, vyšiel som si za mesto. Noc bola dusná, avšak jasná. Plný mesiac ostre osvetľoval všetky predmety. Bez pamäti a nepozorujúc toho, spustil som sa v jednu z jám. Na dne jej ležal trup ženstiny a pri svetle mesiaca poznal som, že je to trup mojej milovanej sestry Agárie. Veľká rana bola v jej hrudi priamo proti srdcu. Rana smrteľná. Omdlel som, a keď som sa vzpomätal, tu znovu opakoval som svoju strašnú prísahu, že sa pomstím na svojom vrahovi. Prisahal som nad mrtvolou drahej Agárie. Smočil som krvou v krve jej a zdvihol ju k nebu na znamenie, že krvou drahej sestry zaprisabám sa vykonať svoju pomstu.

(Dokončenie nasleduje.)

O dochovávaní domácich zvierat.

Podáva *Andrej Kavulyák.*

(Pokračovanie.)

Preto nemajú sa kravy v daždivom alebo nepriemnom, odporom čase vyháňať do poľa, alebo vystaviť sparnej horúčosti, o moc osožnejšie je statok držať v lete na maštali, keď ho ale už pásť chceme, tak máme mu nielen pastiera zaopatriť, ale musíme ešte aj iné pravidlá zachovať, ku pr. veľmi dobré je, keď máme na pasienkoch stromy, lebo tam v suchom čase tráva tak nevyhynie a statok sa pod týmiže stromami vždy trochu ochladí, ďalej keď je možno máme vystaviť malú cieňu, ktorá môže byť len z dachu na stĺpoch, pod túto sa potom statok pred dažďom ukryje. Okrem toho dobrá voda pri pasienku je nevyhnutne potrebná, lebo najmä v lete statok potrebuje mnoho vody: tým je ešte lepšie, keď je voda obsadená stromami.

Ale je lepšie vždy statok chovať na maštali, ba ano potrebné, pretože: 1. povoľuje nám možnosť dobrého obrábania našich pozemkov; 2. pri držaní statku na maštali môžeme všetok hnoj, trus shromaždiť a upotrebiť, kdežto sa pri pasiení väčšia čiastka tohože utratí; 3. hospodár môže viac statku držať, pretože shromaždené potravné rastliny viac potravy poskytnú, ako na pasienke; 4. statok nám väčší úžitok prináša, pretože sa cez celý rok v dostatočnej miere jednako chovať môže, čo je dľa počasia buď na úrodných, buď na vypasovaných pasienkoch nemožné; 5. statok zostane zdravší a zachráni sa pred mnohými nemocami, ktorým je statok na pasienkoch vystavený, lenže na maštali môže sa dobrým výsledkom držanie statku tam upotrebovať, kde je každý majiteľ, následkom kommassácie a rozdelenia majetku pánom svojej zeme a tak ju dľa svojej vôle potrebnými rastlinami zasiať môže, ale vždy lepšie dať, tak kommassovať, aby vlastníelia čím najväčšie zeme dostali v jednom kuse. Avšak preto sa každý hospodár aj pri svojich okolnostiach vždy usiluje na to, aby pre svoj statok toľko zelenej a suchej potravy shromaždiť, aby nebol prinúteným svoj statok do poľa na pašu vyháňať.

Na maštali sa statok v lete alebo len suchou, lebo zelenou, alebo miešanou suchou a zelenou krmou chová. Najčastejšie sa to koná pomocou zelenej potravy, pri tejto sa má zvlášte na to pozorovať, aby sa priechod

potravy na zelenú a v jaseňi so zelenej na suchú len pomaly stával; aby sa len nakoľko len možno zelena krma každý deň kosila a jestli sa na raz neminie, na vetrnej povale rozprestrená držala, aby sa nespárala. Chránme sa ďalej z ohľadu vyhnúť nebezpečenstvu, ktoré zelená potrava zapríčiňuje, statok hneď po kŕmení napájať a nepodávajme mu takú potravu, ktorá je ešte od rosy alebo od dažďa vlhká; potom treba, aby sa pri každom kŕmení potrava dva razy dávala, tak na pr. podávajme raňajšiu potravu vo dvoch čiastach o 6. a 7. hodine, popoludňajšiu o 12. a 1. hodine, večernú ale o 7. a 8. hodine, na noc ale môžeme predložiť statku k prebratiu tú slamu, ktorú budúci deň za stelivo upotrebuje; napájanie môžeme konať o 11. hodine predpoludním a o 6. hodine popoludní; okrem tohoto ešte pri držaní statku na maštali treba, aby sme sa ustavične o potrebné stelivo postarali, trus keď nie každodenne, aspoň týždenne dva razy vykydali; maštal prevetřili a statok vyjmúc nepohodlného času na slobodu pustili; z tohoto ohľadu je veľmi cieľu primerané, keď sa pri maštali priestranný dvor nachádza, ďalej treba potravné druhy krmu tak vybrať a siať, aby sa kŕmenie so zelenou potravou skoro začalo a bez pretŕhnutia čím dlhšie trvať mohlo. Zelená potrava sa má začať na jar s ozimným žitom, siatym na krm, potom môže nasledovať lucerna, alebo červená ďatelina (trojka); vika; esparzeta a iné na jar zasiate krmné druhy, v jaseňi ale môžeme repovým a kapustným listím dokončiť, v kŕmení so zelenou potravou môžeme takmer do novembra vydržať; aby sme ale z krmu nikdy nevyšli, musíme toľko dopostavovať, aby sme z neho v dobrých rokoch aj pre plané roky usporiť mohli.

Paša.

Paša je, ako vieme, plocha, ktorá je na to určená, aby na tejto statok svoju potrebnú potravu nadobudnú, pasienok má sa aspoň každých 20 do 30 rokov zmladiť, vždy sa nám ale lepšie odplatí každú plochu na siatbu obrábať, ako na pasienok nechať. Máme ale také plochy, ktoré sú na pr. veľmi strmé, kde sa orať nemôže, tie sa musia pod pasienok nechať, tieto pasienky sú ale len vedľajšie prírodné pasienky; máme ale aj úmelé pasienky, ktoré sú také, kde sa plocha aspoň každých 5 do 6 rokov premieňa; na p. keď máme na jednej ploche esparzetu, túže necháme pod pastvu, potom ale túže plochu zas o pár rokov obsejeme trojkou (ďatelinou); potom sú zas aj prípadné pasienky, ktoré dávajú celý rok pastvu, ale len za krátky čas, sem prislúchajú strniská, ďalej aj tie zeme, na ktorých sme mali repu zasadenú. Hlavná vec je pri každom pasienku, aby sme na tento nikdy nedali viac statku pásť, len toľko, koľko sa na ňom statku vyživíť môže; potom každá plocha pasienku, sa má aspoň na 2 do 3 kusy rozdeliť tak, aby sme vždy za jeden čas na jednom kuse pásli, keď na druhom kuse zase tráva narástla, potom sa prejde na ten kus, na ktorom tráva narástla.

Veľmi dobrý pasienok dá sa len s krmným statkom dobre použiť, na takomto pasienku musí sa ale veľmi dobrá a sladká tráva nachodiť, lebo kyslú trávu šarinu neľúbi rožný statok. Nakoľko ale pri pasiení sa statok vždy pohybuje s čím moc tráf na mäse, preto je teda vždy lepšie, keď statok len v maštali kŕmime, na močiarové a kyslé šariny sa púšťajú obyčajne len kone. Koľko statku je jedon pasienok v stave vypásť, závisí od jeho dobroty a od miestnych okolností a veľkosti statku, potom nielen pri paši ale aj pri chovaní a kŕmení musíme vždy aj to do povahy vziať, či má jedon statok hrubšie a či tenšie kosti; ale obyčajne jedna prostredne

ťažká krava potrebuje asi 250 do 300 klgr. krmu tedy 0.55 do 0.9 jutrov pasienky, ale radšej lepšieho, ako planšieho pasienku; na stredne dobrom pasienku môžeme rátať na jednu kravu 1.3 jutra; trvanie jedného pasienku závisí od miestnych okolností, v studených krajoch trvá najviac 4 do 5 mesiacov.

Letné chovanie rožného statku v maštali.

Pri letnom chovaní rožného statku na maštali môžeme o mnoho viac statku vychovať s tým množstvom krmu, ktorý skosíme, ako keď by sme tenže nechali spať, lebo so šliapaním a chodením do paše a s paše, ako aj počas pasenia mnoho krmu vyjde na zkažu a okrem toho aj o mnoho viac hnoja dostaneme, ako keď statok na pašu vyháňame; ale aby sme tento spôsob kŕmenia dobre previesť mohli, musíme nasledovne vziať do povahy: 1. máme taký zelený krm siaľ, ktorým cez leto budeme môcť vychovať náš statok, lebo keď máme už starý krm, tak musíme tento nechať stáť a musíme zase takým krmom začať chovať, ktorý je ešte len v kvete, toto kŕmenie dá sa s najlepším osom len v teplých krajoch previesť. V studených krajoch sa toto s takým dobrým osobom už nedá prevádzať ako v teplých krajoch, ale zato sa toto lepšie odplatí, ako keď statok pasieme. My v studených krajoch, ako sme spomínali, môžeme začať chovanie so zeleným žitom, ktoré ale skoro dozrie a tak musíme zase prejsť na ľadník, čo je veľmi obtížne s jedného krmu na druhý prechodiť a preto musíme my tu aj siatie do povahy vziať, kedy čo máme zasíť.

Pri letnom chovaní na maštali statok nebýva tak zdravý, jestli ho každodenne na pár hodín vonku na dvor alebo už na k tomu určené miesto nevypustíme, aby sa mohol pohybovať, lebo keď by statok vždy stál na maštali a nepohyboval by sa, nebol by tenže zdravým, a vtedy by mu bolo zas lepšie na pašu chodiť; potom pri chovaní statku v maštali musíme mať širšiu a väčšiu maštal; tiež zelený krm sa nesmie nechať na hrbe ležať, lebo by sa tenže zkažil, nuž a preto na tento krm sa musí osobytný priestor urobiť, kdežto pri pasení statku nám netreba takého priestoru.

Medzi zelené krmy patria: 1. zelená lucerna, esparzeta, trojka (datelina), pohánka, špergula, tekvica, zelené listy, listy so stromov, listy stopinamburgu atď. Zelený krm má sa len na každé kŕmenie kosiť, lebo sa tenže na dlhší čas uschovať nedá a pri kosení musí sa na to pozor dávať, aby sa tenže za rosy neskosil, lebo mnohý krm je statku veľmi škodný, jestli je krm ale predsa mokrý, tak musíme s týmto veľmi pozorne kŕmiť a preto je najlepšie takýto mokrý krm pomiešať so suchým krmom. Keď sme zelený krm nakosili, nesmieme tenže na veľkú hrbu klásť, hrba môže byť najviac 17 cm. vysoká. Zelený krm sa na sečku málokedy reže a v tomto páde tiež len asi na 5 do 6 cm. dlhú máme rezať.

Premieňanie zeleného krmu na suchý musí sa len veľmi pomaly stávať a na toto sa musí hlavný pozor obrátiť; lebo nielen že statok ochoreť môže, ale nepozorné premieňanie krmu môže mu na celý život byť škodlivým, veľmi dobre je každý deň po zelenom kŕmení vždy aj dačo suchého krmu dať preto, lebo zelený krm je veľmi vodnatý; trvanie zeleného krmu závisí od všetkých okolností; v teplejších krajoch predsa ale môže trvať zelené kŕmenie 6 do 8 mesiacov, v studených krajoch asi 4 mesiace. Množstvo zeleného krmu závisí tiež od zeme a od podnebia, má sa ale 3 do 4 razy toľko zeleného krmu statku dať ako suchého krmu, a najviac sa ustanovuje množstvo zeleného krmu. Jedna prostredne ťažká krava potrebuje na 5 do 6 mesiacov krm asi z

pol kat. jutra dobrej zemi; na horšej zemi má sa rátať 0.6 do 0.75 jutra na jeden kus. Pri zelenom kŕmení na maštali teda sgažujeme nielen zem, ale dosiahneme aj o mnoho viac hnoja, ako keď statok na pašu púšťame; dakedy nám ale toto zelené kŕmenie statku na maštali miestne okolnosti celkom nedovolia.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kráľovský dar. Jeho veličenstvo kráľ zo svojej privatej pokladnice daroval 300 zlatých na opravu katolíckeho chrámu v Teplej v Liptove a 100 zlatých na podporu dobrovoľ. hasičského spolku v nitrianskej obci Hradište.

Minister pravosúdia dr Alexander Erdély tieto dni prišiel na dlhší pobyt do Trenčianskych Teplic, kam došiel z tejto príležitosti hlavný župan trenčianskej stolice Július Szalavszky.

Zomrel pred oltárom. Katolícky farár Alexander Poor v mošonskej obci Kiliti v nedelu po odbavení popoludňajších litánií klesnul pred oltárom a skonol. Prefaknutí veriaci pribehli k nemu, ale starček už nepotreboval žiadnej pomoci: usmrtila ho srdcová porážka. Alexander Poor už 36 rokov bol farárom v Kiliti.

Valné shromáždenie katolíckych učiteľov. V millennárom roku — ako známo — uhorskí kat. učelia mali v Budapešti krajinský sjazd, na ktorom zvolili jeden stočlenový výbor cieľom vybavovania ďalších záležitostí. Tento stočlenový výbor dňa 18. a 19. augusta bude mať valné shromáždenie v Budapešti za pekných slávností. Po omši, ktorú bude slúžiť biskup Hornig valné shromáždenie odbaví sa pod predsedníctvom primasa Vazsaryho. Hlavným predmetom shromáždenia je riešenie tej otázky, ako zväčšiť vplyv cirkevných škôl na náboženský život katolíctva.

Následky socializmu. Socialisti v čongrádskej stolici vyslali deputáciu k čanádskemu biskupovi Alex. Dessewiffymu, aby jedno svoje panstvo parcelloval a oddal im v menších kúskoch do prenájmu. Biskup osvedčil sa, že nemôže vyhovieť prosbe, ponač smluva uzavrená s árendátorom panstva trvať má ešte 9 rokov. Následkom toho 400 socialistov oznámilo, že vystúpiť z kat. cirkve.

Stożalowského zatkli. Pátra Stanislava Stożalowského, ktorého len nedávno vypovedal slúžny z Čace v haličskej obci Bielice policia chytila a zatkla. Stożalowski, keď musel z Čace odísť, kde i jeho tlačiareň ztvorili, vrátil sa do Haliče, kde ho teraz pre poburovanie uväznili.

V záujme výučby a vzdelanosti. Zastupiteľstvo mesta Iglova na poslednom valnom shromáždení uzavrelo, že vyzdvihne cieľom prevedenia viacerých kultúrnych diel jeden million korún obnásajúcu amortisačnú požíčku.

Reforma v ráde františkánov. Generál rádu františkánov štyri kláštory tohoto rádu, a síce v Malackách, Trnave, Szombathelyi a v Stolnom Belehrade postavil dočasne pod dozor jedného provinciála. Za dozorcú vymenovali Izidora Ozoraiho, ktorý za dlhší čas jako professor účinkoval v Nových Zámkoch.

Na opravu školy. Gejza Rakovszky, kraj. vyslanec daroval 50 zlatých na opravu rim. katolíckej školy v Seleci (trenč. stol.).

Šesť svojich synov vchovala za kňazov. Koliseková, vdova po jednom tkáčovi vo Protianove, všetkých šesť svojich synov vchovala za katol. kňazov, z ktorých najmladšieho Jána biskup v Brne práve vysvätil za kňaza. Z príležitosti tejto zriedkavej udalosti pozdravil starkú vdovu, ktorá teraz žije u svojho najstaršieho syna-farára jeho veličenstvo kráľ a poslal jej nasledovný telegram: „S úprimnou radosťou zvedel som, že následkom vašej sebaobetivej oddanosti teraz už vášho šiesteho syna vysvätili za kňaza. Vyslovujúc vám najúplnejšie uznanie za tento pekný výsledok, ktorým korunoval Boh vaše unúvanie, zo srdca vám prajem, aby ste zo svojich statných synov mali ešte mnoho radosti. Franc Jozef.“ — Je to veru veľká zriedkavosť, aby jedna matka šesť synov vchovala cirkvi.

Pohorelcom. Dobročinný spolok „Jó szív“ udelil 100 zlatovú podporu vyhorelcom v Gajdli (nitr. st.)

Oslobodzoval od vojska. Eugena Polgára hl. slúžneho v Szent-Lőrinci (baraňanská stol.), hlavný župan Fejérváry vyzdvihol z úradu, lebo že ešte jako stoličný podnotár za dobrý groš vďačne pomohol takým, ktorí sa chceli ľahkým spôsobom oslobodiť od vojančiny a takýmto spôsobom zadovážil si ročne pekných pár tisíc zlatých dôchodku. Proti Polgárovi zaviedli teraz disciplinárne vyšetrovanie.

Vzbury v Taliansku. Jako známo, na počiatku tohoto leta udaly sa veľké vzbury v Taliansku, tak že vláda na viac miestach musela vyhlásiť štatárium. Najhroznejšie boly vzbury v Milane, kde vyhlásením štatáriumu a pochytaním buričov zaviedli pokoj. Nad pochytanými buričmi, ktorých bolo počtom 783 súdil za dva mesiace mimoriadny súd. Súd oslobodil 125 osôb a ostatných 653 obžalovaných odsúdil spolu na 1331 rokov väzenia, 226 rokov policajného dozoru, na zaplatenie 26.700 lfr peňažnej pokuty a 101 rokov žaláru. — Jako počut, v druhej polovici t. m. v Milane vyzdvihnú stav obleženia.

Slováci vojakmi v Amerike. Nech hovoria agenti čokoľvek o pekných zárobkoch v Amerike, je tam predsa len veľká bieda o prácu. My sme to už neraz písali a najnovší prípad tiež dokazuje, že máme pravdu. Nedávno zo zemlinskej vystaňovalo sa vyše sto chlapov do Ameriky a teraz písali list svojim príbuzným do Humenného, že ich veru agenti špatne oklamali a že ponevác nemohli dostať zamestnanie vstúpili do americkej armády za vojakov. Dostávajú 2 dollare denne, z čoho však musia sa i stravovať. Pluk ešte nemohol odcestovať na bojište, lebo mužstvo nerozumie ešte dokonale anglické kommando. A teraz kto vie, či sa odtiaľ kedy navrátia, lebo ačpráve vojna už utichuje, ale na bojišti zúria teraz chytľavé a nebezpečné nemoce, ktoré veľmi riedia rady amerických vojakov. Americká vláda preto najíma cudzincov za vojakov, aby svojich čo možno zadržala pred nemocou.

Černochova reč. Pri jednej cisárskej slávnosti v Kamerune držal černochoch Abel reč, ktorú jeden missonársky časopis v doslovnom preklade podáva: „Nemecký cisár je najmocnejší a najmúdrejší muž na svete. On vidí poklady vo vnútri zeme a dáva ich vykopávať. Dal okrutit svet železnou dratvou a akonáhle dotkne sa tejto dratvy, letia jeho slová ďaleko po širom svete. Má parolode, ktoré chodia po suchej zemi. Keď v ceste stojí vrch, rozkáže cisár dieru cez vrch povrtáť. Stojí-li v ceste rieka, dáva vystaviť cestu v povetří. Ačkoľvek je nemecký cisár bohatší, než všetci ľudia dohromady, predsa má len jednu ženu a ačkoľvek je jeho žena najkrajšia na svete, predsa nemusel za ňu nič platiť.“

Opatrujte svetlo, oheň! Sotva že po našich horných stranách úrodu posväzali, už prichodia bromaďne zprávy o strašných požiaroch, ktoré privádzajú hospodárov ba i celé obce na zobračku palicu. Tak dňa 8. t. m. v *Dolnom Srnji* (trenč. stol.) za veľkého vetra z neznámej príčiny vypukol požiar, ktorý vzdor všetkému namáhaniu hasičov jak tamojších tak susedných v krátkom čase skoro celú obec obrátil na popol. Škoda je ohromná, lebo pohorelcom v pravom smysle slova všetko zhorelo. — Vo *Veľkých Bošanoch* (nitr. stol.) popoludní tiež v ten istý deň vypukol oheň. Vyjmúc niekoľko budov zhorela celá obec. V strašnom požiaru zhorelo deväť detí. Bieda a zúfanie nešťastného obyvateľstva je k neopísaniu. Škodu teraz ešte nemožno ani len približne ustáľiť. Sústrast oproti nešťastným vyhorelcom javí sa na široko ďaleko. — V obci *Radno* v holičskom okrese 5. t. m. vypukol tiež požiar v jednom dome, od ktorého zhorela najprv jedna celá ulica. Keď tu lokalizovali oheň, vyšľabli plamene na druhom konci obce a teraz v strašnom víchre nebolo pomoci. Zhorelo 70 domov, 25 stodôl; zhoreli aj dvaja ľudia a mnoho kusov statku. Assekurovano bolo málo občanov a škoda je tým väčšia. — V prešporskej obci *Kuklo* zhorelo 15 domov. Pohorelí sú všetko chudobní ľudia a sotva čo mali poistené. — V *Lazanoch* pri Prievidzi zhorelo mnoho domov s pobočnými staviskami. Najväčšiu škodu utrpel arendátor bojnického prepoštvstva, ktorému zhorelo 900 křížov zbožia a 17 volov. — Všetky tieto ohne, jako nám píšu, vypukly z neopatrnosti. — Ľudia boží, opatrujte svetlo, oheň, aby nebol ľudom škoden!

Krivány sa usmrtil. Povestný defraudant sirotských peňazí v Arade Ján Krivány — ako to jeden švédsky časopis píše — stal sa vraj samovrahom skočiac do mora s lode, na ktorej sa viezol do Švédska.

Vo Veľkých Suranoch zhorela tehelňa Vilhelma Geyera. Tehelňa bola poistená a tak sa mu škoda nahradí.

Nebezpečný nález. Neďaleko mesta Kattaro v Dalmácii Mikuláš Matkovič 16ročný syn jedného tamojšieho gazdu na poli, kde nedávno delostrelectvo malo cvičby, našiel jeden šrapnel, patrón z dela. Zdvihol ho a v náručí ho chcel odniesť domov. Na ceste však delový nábitok vypadol mu s rúk, vybuchol a nešťastného šuhaja roztrhal na kusy.

Veľké železničné nešťastie. Neďaleko Gmündu na dráhe medzi Viedňou a Chebom udalo sa v nedelu v noci veľké nešťastie. Rýchlovlak jachajúci do Chebu, pred Gmündom musel na otvorenej dráhe zastať, lebo lokomotíva vypovedala službu. Tu však za rýchlovlakom jachajúci viedeňsko-pražský osobný vlak vrazil do stojaceho rýchlovlakú tak silno, že tri vozne rýchlovlakú a jeden vozeň osobného vlaku dodružgaly sa. Šesť cestovateľov utrpelo ťažké rany, medzi ktorými najťažšie je ranený Ján Adamovič a jeho manželka z Nového Mesta nad Váhom. Okrem týchto vyše päťdesiat cestovateľov utrpeli ľahšie úrazy. — Jako zavedené vyšetrovanie posiaľ už zistilo, srážku zapríčinil Balling, vodič osobného vlaku.

Posielanie listov v poštových balíkoch. Už viac krát sa stalo, že jednotlivci boli pokutovaní preto, že dostali alebo poslali listy v poštových balíkoch. Aby sa tomu vyhlo, poštovné správy oznamujú, že listy v poštových balíkoch posielat slobodno ale len tak, keď sú nie v zalepenej obálke adresované. Jestli je list vložený do poštového balíka zalepený v obálke a na obálke je adresa, vtedy sa platí krem duplovanéj marky ešte i jeden zlatý pokuty.

Predala svojho chlapca. Jedna ženská z Bodrog-Halászu viedla svojho asi 4—5ročného zdravého, pekného synka na trh do Sárospataku a tam ho ponúkala kúpiť za dve zlatky. Malého chlapčeka, ktorý prefaknutý kŕčovite držal sa svojej mamky, konečne za dve zlatky odkúpila a za svojho prijala jedna dobrosrdečná žena menom Marta Magyarová. — Úbohá matka vraj z rozkazu svojho manžela odpredala svojho synčeka. Jej muž totiž, ktorý sa viac rokov zdržoval v Amerike, teraz sa vrátil a naložil svojej manželke, aby chlapčeka, ktorý sa počas jeho pobytu v Amerike narodil, behom 48 hodín vzdialila z domu. Úbohá ženská nemajúc nikoho, komu by svojho synčeka sveriť mohla, z nezdádze pomohla si tak, že chlapčeka predala.

Vydajuchtivá starena. V jednej dolnouhorskej obci žije jeden starý manželský párik. Muž je už 99ročný, jeho manželka ale 92 rokov stará. Nedávno muž chcel urobiť testament a síce tak, že v páde smrti zabezpečuje svojej manželke vdovské právo užívania celého majetku. Notár, ktorý mal písať testament, chytil pero, ale v tom sa ohlási starena: „Radšej by som bola, keby pán notár ráčili napísať namiesto vdovského práva, právo doživotného úžitku.“ — Notár nevediac čo chce s tým, tázave pozre na starú babku. Táto však hrajúc sa s koncom svojej zásterky jako nejaká mladá deva hanblivým úsmevom prerečie: „A keďby tak môj starý zomrel a mne by sa potom trařilo ešte nejaké šťastie!“

Z Viedne do Prešporku plávali po Dunaji kapitán barón Forgách a Ján Angeli. Plavba trvala za pol 7. hodiny a smelí plavci úplne zdraví prišli do Prešporku.

Žena defraudantkou. Zdá sa, že od tých čias, čo traja úradníci pokradli úradné peniaze, i ženy postavené v úradoch dostaly chuť ku kradeniu úradných peňazí. Prvý pád je tu. Policia v Mándoku (sabolčská stol.) telegrafične uvedomila hlavnomestskú políciu, že manželka Markusa Feldmanna rod. Alžbeta Németi poštarčka v Erszénye defraudovala 500 zlatých a potom ušla. Policia budapeštianska myslí, že je neverná poštarčka v hlavnom meste a preto ju tu prisne hľadá.

Následok opilstva. Mesto Lipt. Sv. Mikuláš dalo pred stoličným domom vŕtať studňu ku čomu debrecínsky podnikateľ tejto práce Karol Mazura vyslal svojho zamestnanca Štefana Szásza. Vŕtanie studne šlo veľmi ťažko, lebo Szász nevedel sa dorozumeť so slovenskými robotníkmi a potom hneď pod prvou vrstvou pôdy vyvrela voda, ku vypumpovaniu ktorej stroj bol prislabý. Robotu museli zastaviť. Szászovi bol dlhý čas a preto dal sa pitiu. Chodil z krémy do krémy za týždeň a potom jednej noci obesil sa v hasičskej strážnici. Keď ho našli, bol už mŕtvý.

Nešťastie. Istá Gelderichová v Dolnej Boci — ako nám z Lipt. Sv. Mikuláša pišu — niesla batoh trávy dolu vrchom. Cesta bola klzká, noha sa jej pošmykla a úbohá žena tak nešťastne padla do hlbiny pri ceste, že si dolámala údy a o krátky čas vypustila ducha. Jej syn, ktorý dobehol ta, skoro si zúfal od žiaľu nad strašným nešťastím svojej matky.

Smelá ženská. Jeden škótsky fabrikant kúpil sa v mori keď zrazu dostal kŕče a počal sa topiť. Zbadala to v blízu na člnu veslujúca žena jedného chudobného rybára, ktorá bez rozmýšľania skočila do vln a topiaceho sa šťastne vyniesla na breh. Fabrikant na druhý deň poslal plný mešec peňazí smelej ženskej a v peknom liste poďakuje sa za to, že mu život ratovala, zabezpečil jej doživotne hodný dôchodok.

Výkladné jarmoky v Kláštore pod Zníovom vydržiavajú sa: 1. v stredu pred Veľkou nocou, 2. vo štvrtok pred sv. Duchom, 3. v deň sv. Jakuba apoštola, 4. v deň sv. Michala, 5. v deň sv. Mikuláša. Dobyťcie jarmoky vydržiavajú sa vždy v pondelok pred výkladným jarmokom. Týždenné trhy každý pondelok. Keby na deň jarmoku alebo trhu padol sviatok, vydržiava sa jarmok, poťažne trh nasledujúceho dňa.

Kolký mal plat košický kat. r. 1724? Časopis Pannonia píše na základe starých zápisnic mesta Košice o plate kata. Ročite dostal kat 72 uhorských zl., dve prešporské merice pšenice, šesť vozov sena, 12 meríc ovsa. Za vyvezenie zdochnutých koňov, kráv atď. z mesta 60 denárov, za vyvezenie zdochnutej svine 24, a zdochnutého prasata 15 denárov. Za samovraha 8 uh. zl. Za vyvážanie zdochnutých mačiek, psov atď. nedostával prepitné. Krom toho musel z dedín dobehnuvších psov zdarma zabíjať. Ešte len to spomeneme, že tento kat sa volal Imrich Bely.

Intelligentné opice. Dnes zajtra nikto sa nebude cítiť urazeným, keď ho nazvú opicou, najviac sa len to opýta, že ku ktorému druhu opíc má vlastne patriť Professor Cook nedávno cestoval po Afrike a opisujúc túto jeho cestu chválil rozumné jednanie opíc. Tak ku pr. šimpanzi veľmi radi jedia rakov. Ponevác nemajú vidličiek a nožov, pomáhajú si pri jedení tým, že tvrdý pancier raka rozbijú skalou. Ba ani orech nerozbijajú zubami, ale tiež kameňom. Veľkým nepriateľom týchto opíc je had pyton zvaný; keď sa pošťastí šimpanzom takého hada lapí, obozretne ho lapia za hrdlo a rozbijú mu hlavu kameňom. Opice teda robia pokrok, a teraz sú už tam, kde sa ľudská civilizácia vlastne započala: opice žijú teraz v kamennom veku.

K U O B R Á Z K U .

Prvý počiatok.

Sotva kedy šla malá Anka s takou radosťou domov ako vtedy, keď ju pani učiteľka naučila pliecť punčochy a ona hotovila prvú prácu. Ani nevedala dočkať až bude punčocha hotová, neúplne zakončenú doniesla ju domov, aby sa mohla pochváliť čo ona už vie. A jakú má radosť z toho, keď jej sestričky s úsmevom potechy obdivujú jej prvé majstrovské dielo, po ktorom budú ešte nasledovať také práce, že i svoje staršie sestričky prevýši v dokonalosti pletenia.

K O B V E S E L E N I U .

Zo súdnej siene v Amerike.

V Amerike nedávno jeden predseda súdu nasledovne prehovoril ku porotcom, keď sa mali utiahnuť ku porade či je obžalovaný vinný alebo nie:

— Pánovia! V tejto záležitosti advokáti obúch stránok sú takí bezočiví a hlúpi, svedkovia obúch stránok takí nespoľahliví a falošní, žalobník a obžalovaný takí prešibaní naničhodníci, že mi je jedno, jakokoľvek rozhodnete.

Nedožije.

Na stanicu v Budapešti dobehol jeden cestovateľ a v strachu, že opozdil vlak, pýta sa portiera:

— Kedy pôjde posledný vlak do Viedne?
 — Toho sa vy nedožijete! — odpovedá mu priame portier.

Cvičenie.

Raz vstúpil dozorca do školy a našiel ku svojmu prekvapeniu žiakov i s učiteľom spať.

„Čo sa to tu deje?“ zkrfknul hodne hlasne.

„Cvičíme sa v premýšľovaní“ vybúšil rozospaný učiteľ.

Chce zvyknúť.

„Raz musíme všetci zomreť,“ potešoval roľník svojho priateľa.

„To je práve tá chyba,“ odpovedal posledný, „keby sme aspoň desať ráz zomreli, tak by si nič nerobil z tej pliahy.“

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode závratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, závratníkom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvadzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredavačom zriedkavými lískavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovelá žiadostiam kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, ani prítvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevadž následkom tohoto obyčaje zmáknje zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose <sv. Antona> nemôže sa to stať, ponevadž ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Zdĺžka centimetov:		70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborno-ocelová bakba s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky <sv. Antona> po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásť sa pričíni.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa <sv. Antona> Sohra.

Obrázkové ceníky zašlem zdarma.

(18—18).

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 12. augusta.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	75—75	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3500—	3550—
„ pešťianska	75—77	9.50	9.80	Uhorská zlatá renta 4%	120.75	121.25	Pešť. uh. kupec. b.	1442—	1448—
„ stolnobebradská	77—81	9.55	9.85	„ koronová renta 4%	98.80	99.20	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8200—	8220—
Raž (žito)	70—72	7.00	7.05	Uhorské regálové úpisý 4 1/2%	100.60	101.35	Salgó-tarjánska baňa na uhlie	627.50	629.50
Jačmeň na krm.	60—62	5.60	6.00	„ premiové úpisý	138.50	159.50	Záložné listy.		
„ na páľku	62—64	—	—	Uhorská lísko-segedínska požička 4%	139.20	140.20	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	97.75	98.70
„ na várku	64—66	—	—	Uhorská Zel. požička 4 1/2% v zl.	119.50	120.00	Uhorského úver. záložného ústavu 4 1/2%	100.00	100.5
Ovos	39—41	6.50	7.00	„ vyvážkové úpisý 4%	97.00	98.00	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	121—	122—
Kukurica	73	5.70	6.00	Spoločná požička v bež. peniazoch 4 1/2%	101.70	102.20	Peniaze.		
Proso	—	—	—	Žreby.			Cisársky dukát	5.66	5.71
Repica	—	11.70	12.20	Spolku „Jó suiv“	3.70	4.10	Dvadsať-frankovník	9.52	9.55
Dateľinové semä, luc.	—	—	—	Uhorského „Červeného kríža“	8.00	8.50	Nemecká ríšska marka	58.80	59.00
Svínská masť pešťianska	—	63.50	64.00	Rakúskeho	20.00	20.50	Striebro	—	—
„ vidiecka	—	—	—	Bazilika	6.30	6.90			

Tlačou cis. a kráľ. dvornej knihtlačiarne Viktora Hornyánskeho v Budapešti.